

ความพึงพอใจจากรายการรัฐสภาของเราถึงประชาชน ในการร่วมคิดสร้างไทย ร่วมใจสร้างอนาคต ประจำปีงบประมาณ 2558

ธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ

Abstract

The objectives of the project entitled “Satisfaction with “Rattasapa Kong Rao” Radio Program in People’s Opinion in terms of Thinking Harmoniously to Reform Thailand and Being United to Rebuild the Future in the Fiscal Year 2015 were to study 1) listeners’ understanding of the Rattasapa Kong Rao radio program in 2015; and 2) their satisfaction with the program.

This was a survey research. The sample population, chosen through the convenient sampling method, consisted of 1,174 listeners of Radio Thailand’s Rattasapa Kong Rao radio program, broadcast through 50 radio stations in 44 provinces run by the Public Relations Department’s Public Relations Offices Region 1-8. The data were statistically analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that 1) a little more than half of the listeners were female, in the age range 18-25, and most were educated to the bachelor’s degree level. The largest number of listeners were government sector employees or state enterprises employees. The majority had no income. Most responded that they listened to the Rattasapa Kong Rao program at home 3-4 times a week from 17:00-18:00. The largest number of listeners listened to the broadcast from the Public Relations Office Region 1 in Khon Kaen Province. The segment of the program the majority of listeners liked the most was the Parliament movements news segment. 2) When listener understanding of the program was assessed, the people surveyed gave the most correct responses to questions about being a citizen of ASEAN, followed by questions about reforms to reduce unequal income distribution, about promoting

ธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ (ว.ม. สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทความนี้เรียบเรียงมาจากส่วนหนึ่งของ รายงานการประเมินผลความพึงพอใจจากรายการรัฐสภาของเราถึงประชาชนในการร่วมคิดสร้างไทย ร่วมใจสร้างอนาคต ประจำปีงบประมาณ 2558 โดย รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ ตามโครงการผลิตรายการวิทยุท้องถิ่น รายการรัฐสภาของเรา ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์

harmony, about the Office of the Secretary of the Parliament, and about democratic government. The least correct answers were given to questions about citizens' participation in politics. 3) As for listener satisfaction, overall, the listeners surveyed had a high level of satisfaction with the Rattasapa Kong Rao program. The highest satisfaction scores were for clearness of the sound quality of the broadcast, followed by up-to-date content, usefulness of content, content that met listeners' needs, the ability of the program hosts to make the program enjoyable, the program hosts' knowledge of the subject matter, the opportunities for listener participation, the time of broadcast, the length of the program, the program format, opportunities for listeners to share their opinions, and opportunities for listeners to ask questions. 4) Suggestions for improvement were to obtain content from more varied sources, to include local content, to present the news in a modern way, and to make the content easy to understand, even for teens and children. Some listeners also suggested that the Rattasapa Kong Rao program should add entertainment to the program, such as songs, and use more diverse program formats, especially those including listener input. Some suggested that there should be more program hosts added and that the program hosts should have good presentation skills, feelings about the content, and an entertaining presentation style. Some listeners recommended that the time devoted to listener participation should be increased and that listeners should be given more options of different channels for participating.

Keywords: Rattasapa Kong Rao Radio Program, Public Relations Department

บทคัดย่อ

โครงการศึกษา “ความพึงพอใจจากรายการวิทยุรัฐสภาของเราถึงประชาชนในการร่วมคิดสร้างไทย ร่วมใจสร้างอนาคต” ปีงบประมาณ 2558 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1) ความเข้าใจของผู้ฟังรายการวิทยุรัฐสภาของเรา พ.ศ. 2558

2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา พ.ศ. 2558

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้ฟังรายการรัฐสภาของเราทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จำนวน 50 สถานีใน 44 จังหวัด ของสำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 1-8 กรมประชาสัมพันธ์ จำนวน 1,174 คน ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบ convenient sampling สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา จำนวนเกินครึ่งเล็กน้อยเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 18-25 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด มีอาชีพเป็นพนักงาน รัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ/พนักงานของรัฐมากที่สุด ผู้ฟังส่วนใหญ่ ยังไม่มีรายได้ และฟังรายการจากสำนักประชาสัมพันธ์ เขต 1 จังหวัดขอนแก่น ช่วงเวลาที่ฟังรายการ คือ ช่วงเวลา 17.00 – 18.00 น. โดยฟังสัปดาห์ละ 3-4 วัน สถานที่ที่ฟังคือที่บ้าน ช่วงรายการที่ชอบมากที่สุด คือ ข่าวสารความเคลื่อนไหวรัฐสภา 2) ความเข้าใจของผู้ฟัง รายการรัฐสภาของเรา พบว่า ผู้ฟังตอบข้อความรู้ได้ถูกต้อง มากที่สุดเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองอาเซียน รองลงมาคือ การปฏิรูปประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามลำดับ และตอบถูกน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 3) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา พบว่า ในภาพรวมผู้ฟังมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยจำแนกเป็นประเด็นความพึงพอใจมากที่สุด คือ

ด้านความชัดเจนของเสียง โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านเนื้อหารายการที่มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีประโยชน์สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟัง ด้านผู้ดำเนินรายการในการดำเนินรายการให้น่าฟัง มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่น่าสนใจ และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม ด้านเวลาในการออกอากาศและความยาวรายการ ด้านรูปแบบรายการ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟังในการแสดงความคิดเห็น และการถามตอบปัญหาในรายการ ตามลำดับ 4) ผู้ฟังรายการมีข้อเสนอแนะด้านเนื้อหารายการให้มีแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย มีเนื้อหาจากท้องถิ่น และเสนอข่าวที่ทันสมัย เนื้อหาควรเข้าใจง่าย เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชน และควรเพิ่มความบันเทิงในรายการ ผู้ฟังเสนอให้เพิ่มเพลง หรือข่าวสลับเพลง เพิ่มรูปแบบรายการให้หลากหลาย โดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็นของผู้ฟัง ควรเพิ่มผู้ดำเนินรายการและผู้ดำเนินรายการควรมีทักษะในการนำเสนอ มีความรู้ลึกเกี่ยวกับเนื้อหา มีลีลาในการดำเนินรายการให้สนุกสนาน ควรเพิ่มเวลา และช่องทางเพื่อให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการมากขึ้น

คำสำคัญ รายการวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาของเรา
กรมประชาสัมพันธ์

บทนำ

ปัจจัยในการพัฒนากระบวนการทางการเมืองที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง คือ ระบบโครงสร้างของสังคมที่เอื้อหมายถึง ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจพร้อมที่จะส่งเสริมประชาธิปไตยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น ทั้งนี้มีความจำเป็นต้องมีการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและคุณธรรมจริยธรรม โดยปลูกฝังทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ไมเช่นนั้นจะกลายเป็นการประชาสัมพันธ์เฉพาะกลุ่ม (เสรี วงศ์มณฑา, 2542)

การเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยจึงจำเป็นต้องนำการสื่อสารมาใช้เพื่อให้การเมืองมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยการสร้างความตระหนักทางการเมือง สร้างทัศนคติที่ดีทางการเมือง สร้างบทบาททางการเมือง

ของประชาชน การประชาสัมพันธ์งานด้านการเมืองและการสร้างความทันสมัยให้กับประชาชน

การจะนำการสื่อสารมาใช้เสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยให้เข้มแข็งเพื่อประโยชน์ของประเทศต้องอาศัยสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกกลุ่ม วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่มีคุณสมบัติที่ดี คือ สามารถเข้าถึงได้ทุกเพศ อายุ ระดับการศึกษา ฐานะอาชีพ แม้แต่คนชนชั้นต่ำพิการ นอกจากนี้ยังต้องส่งกระจายเสียงได้รวดเร็วครอบคลุมพื้นที่กว้างไกล สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ในการให้ข่าว ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง บริการสาธารณะ และเป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็น วิทยุกระจายเสียงจึงเป็นสื่อหลักที่สำคัญในการพัฒนาประเทศตลอดมา

สื่อวิทยุกระจายเสียงของประเทศไทยเริ่มส่งกระจายเสียงอย่างเป็นทางการเมื่อ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2473 ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 และมีการใช้วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อในการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองแบบใหม่แก่ประชาชน สื่อวิทยุกระจายเสียงจึงเป็นสื่อที่สำคัญในการให้ข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย นับแต่นั้นเป็นต้นมา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ร่วมกันผลิตและเผยแพร่ “รายการรัฐสภาของเรา” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในส่วนภูมิภาคตั้งแต่ พ.ศ. 2545 จำนวน 30 สถานี จนถึง พ.ศ. 2558 มีสถานีวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์จำนวน 50 สถานี 14 จังหวัดทั่วประเทศ ผลิตและเผยแพร่รายการรัฐสภาของเรา นับได้ว่าเป็นการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงตามหลักทฤษฎีด้านการจัดรายการ การผลิตรายการ รายการนี้มีการวางกลยุทธ์ด้านเนื้อหา ความต่อเนื่องของเวลาออกอากาศ รูปแบบรายการ อีกทั้งผู้ผลิตรายการ ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะด้านการผลิตรายการตามมาตรฐาน และที่สำคัญได้มีการประเมิน

รายการรัฐสภาของเรามาแล้ว 3 ครั้ง ผลการประเมินมีความครอบคลุม ทั้งด้านผู้ผลิตรายการหรือผู้ส่งสาร เนื้อหารูปแบบ ช่องทางการสื่อสาร แต่ยังไม่มีการประเมินถึงความเข้าใจด้านเนื้อหาของผู้ฟัง ในประเด็นที่ออกอากาศตามนโยบายและเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ ความเข้าใจเนื้อหาในรายการรัฐสภาของเราที่เกิดจากความรู้ที่ผู้ฟังได้ฟังรายการว่ามีมากน้อยเพียงใด ผิดถูกอย่างไร มีเนื้อหาใดที่เป็นจุดอ่อนของรายการทำให้ผู้ฟังยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ออกอากาศตามนโยบาย

การศึกษาเกี่ยวกับความรู้จากเนื้อหารายการเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สถานีได้เห็นถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของรายการ ดังงานวิจัยของ Sanoussi Bamani et. Al. (2013) ศึกษาเรื่อง Enhancing Community Knowledge and Health Behaviors to Eliminate Blinding Trachoma in Mali Using Radio Messaging as a Strategy งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลของการให้ความรู้ผ่านรายการวิทยุในประเทศมาลี (Mali) ดำเนินการโดย The National Blindness Prevention Program ตั้งแต่ ค.ศ.2008 จนถึง 2011 โดยมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มความรู้แก่ชุมชนเพื่อกำจัดการตาบอดจากโรค Trachoma (ตาแดง/โรคสีแดงตา)

ผลการศึกษาหลักพบว่า 1) ความสามารถในการเข้าถึงและรับฟังวิทยุอยู่ในระดับสูง 2) จำนวนร้อยละ 60 ของผู้ตอบการสำรวจได้รับข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับโรค Trachoma จากรายการ 3) ส่วนใหญ่ของผู้ตอบรู้เกี่ยวกับโรคนี้ รู้สาเหตุของโรคนี้ รู้ผลกระทบต่อสุขภาพ และรู้มาตรการป้องกันโรคนี้ นอกจากนั้น พบว่าผู้ตอบ ตอบคำถามเชิงบวกเกี่ยวกับความรู้ และคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงในจำนวนร้อยละที่สูงมาก (ร้อยละ 60) รายงานว่าได้รับความรู้ดังกล่าวจากการฟังรายการ

โครงการการศึกษาความพึงพอใจจากรายการวิทยุรัฐสภาของเรา ถึงประชาชนในการร่วมคิดสร้างไทยร่วมใจสร้างอนาคต ประจำปีงบประมาณ 2558 เป็นการประเมินความเข้าใจ ซึ่งหมายถึงรายการสามารถสื่อเนื้อหาความรู้ตามประเด็นที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใดและประเมินความพึงพอใจของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเราตามหลักการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง ผลการศึกษา

ที่ได้รับจะมีประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อพิจารณาในการพัฒนาและปรับปรุงรายการรัฐสภาของเราให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และให้รายการเป็นที่พึงพอใจของผู้ฟังต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเข้าใจของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา พ.ศ. 2558
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา พ.ศ. 2558

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา : ศึกษา

1. ความเข้าใจ ซึ่งหมายถึงผู้ฟัง มีความรู้จากการฟังรายการรัฐสภาของเรา ใน 6 เรื่อง คือ

- ก) การปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- ข) การปฏิรูปประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
- ค) การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์
- ง) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
- จ) การเป็นพลเมืองอาเซียน
- ฉ) สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

2. ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา ด้านรูปแบบรายการ เนื้อหา ผู้ดำเนินรายการ การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง เวลาที่ออกอากาศ ความยาวรายการ และความชัดเจนของเสียง

ขอบเขตด้านพื้นที่ : ศึกษาในเขตบริการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย 50 สถานี สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1-8 กรมประชาสัมพันธ์ ดังนี้

1. สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่น จำนวน 8 จังหวัด 9 สถานี คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ มหาสารคาม เลย หนองคาย อำเภอมุมแพ (ขอนแก่น) บึงกาฬ และหนองบัวลำภู

2. สำนักประชาสัมพันธ์เขต 2 อุบลราชธานี จำนวน 7 จังหวัด 7 สถานี คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดบุรีรัมย์ มุกดาหาร ร้อยเอ็ด สุรินทร์ อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ และยโสธร

3. สำนักประชาสัมพันธ์เขต 3 เชียงใหม่ จำนวน 8 จังหวัด 9 สถานี คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงราย น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน อำเภอฟาง (เชียงใหม่) และอำเภอแม่สะเรียง (แม่ฮ่องสอน)

4. สำนักประชาสัมพันธ์เขต 4 พิษณุโลก จำนวน 6 จังหวัด 7 สถานี คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดกำแพงเพชร ตาก นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ และอำเภอแม่สอด (ตาก)

5. สำนักประชาสัมพันธ์เขต 5 สุราษฎร์ธานี จำนวน 5 จังหวัด 7 สถานี คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดกระบี่ ชุมพร ระนอง นครศรีธรรมราช พังงา อำเภอทุ่งสง (นครศรีธรรมราช) อำเภอตะกั่วป่า (พังงา)

6. สำนักประชาสัมพันธ์เขต 6 สงขลา จำนวน 5 จังหวัด 6 สถานี คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดตรัง ปัตตานี สตูล พัทลุง นราธิวาส และอำเภอสุไหงโก-ลก (นราธิวาส)

7. สำนักประชาสัมพันธ์เขต 7 จันทบุรี จำนวน 3 จังหวัด 3 สถานี คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทบุรี ชลบุรี และตราด

8. สำนักประชาสัมพันธ์เขต 8 กาญจนบุรี จำนวน 2 จังหวัด 2 สถานี คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเพชรบุรี และสุพรรณบุรี

ขอบเขตด้านเวลา: ระยะเวลาในการศึกษาระหว่างวันที่ 9 กรกฎาคม - 6 กันยายน พ.ศ.2558

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

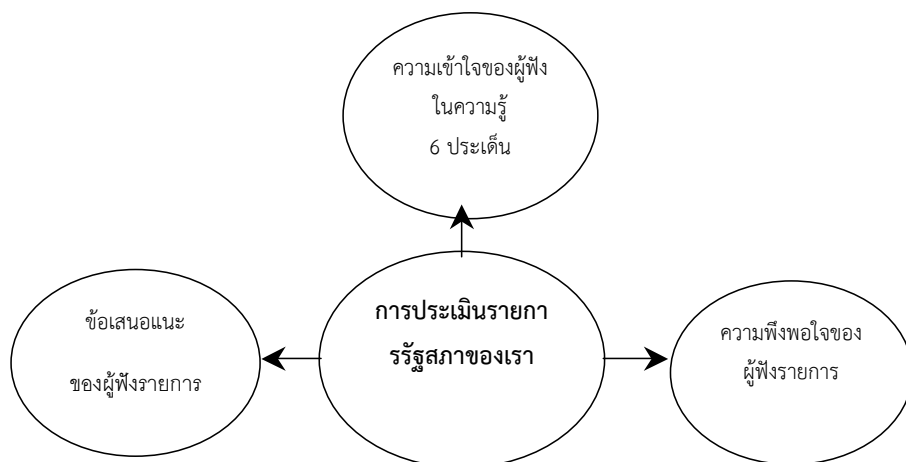
รายการรัฐสภาของเรา หมายถึง รายการที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในส่วนภูมิภาคของกรมประชาสัมพันธ์เป็นผู้ผลิต สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดคนโอบาย วัตถุประสงค์ประเด็นรูปแบบรายการ โดยนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญ การเมืองภาคประชาชน ข้อมูลข่าวสารของรัฐสภา

ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ที่ผู้ฟังรายการรัฐสภาของเราได้รับเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย การปฏิรูปประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การเป็นพลเมืองอาเซียน และสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกชอบของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเราในด้านรูปแบบรายการ เนื้อหาผู้ดำเนินรายการ การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง เวลาที่ออกอากาศ ความยาวรายการ และความชัดเจนของเสียง

รูปแบบรายการ หมายถึง วิธีการนำเสนอรายการรัฐสภาของเราในรูปแบบสัมภาษณ์ พุดคุย บทความถาม-ตอบปัญหา เพลง สปอต

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบในการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร
2. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารการเมือง
3. แนวคิดเกี่ยวกับรายการวิทยุกระจายเสียง
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยที่ได้รับจะเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาการผลิตรายการรัฐสภาของเราโดยผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ
2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีเลือกแบบ convenient sampling โดยกำหนดเป็นผู้ฟังรายการ 50 สถานี สถานีละ 25 คน รวมเป็น 1,250 คน มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,174 คน คิดเป็นร้อยละ 93.92

3. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1

- 1) ข้อมูลทั่วไป
- 2) ความเข้าใจของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา โดยวัดความรู้จากรายการรัฐสภาของเรา ด้านการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย การปฏิรูปประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การเป็นพลเมืองอาเซียน และสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

แหล่งข้อมูลในการตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้จากรายการรัฐสภาของเรา ผู้วิจัยค้นคว้าจากเว็บไซต์ของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาที่เผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน

- 3) ความพึงพอใจต่อรายการรัฐสภาของเรา ด้านรูปแบบรายการ เนื้อหา ผู้ดำเนินรายการ การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง เวลาที่ออกอากาศ ความยาวรายการ และความชัดเจนของเสียง

- 4) ข้อเสนอแนะรายการรัฐสภาของเรา

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ส่วนที่ 2 ความรู้จากรายการรัฐสภาของเรา ด้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การปฏิรูปประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การเป็นพลเมืองอาเซียน และสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา หลักเกณฑ์ในการให้คะแนนมี ดังนี้

ตอบถูก	ได้คะแนน	1
ตอบผิด	ได้คะแนน	0

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา

หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผล ใช้เกณฑ์ในการวัดตามระบบ Likert Scale แบ่งความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ กำหนดช่วงคะแนน ดังนี้

คะแนน	ช่วงคะแนน	ระดับความคิดเห็น
5	4.51 – 5.00	พึงพอใจมากที่สุด
4	3.51 – 4.50	พึงพอใจมาก
3	2.51 – 3.50	พึงพอใจปานกลาง
2	1.51 – 2.50	พึงพอใจน้อย
1	1.00 – 1.50	พึงพอใจน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ฟังรายการรัฐสภาของเราจำนวนเกินครึ่งเล็กน้อย เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.0 อายุระหว่าง 18-25 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.6 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ ผู้ฟังส่วนใหญ่ยังไม่มีรายได้ และฟังรายการจากสำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่นมากที่สุด ช่วงเวลาที่ฟังรายการ คือ ช่วงเวลา 17.00 – 18.00 น. โดยฟังสัปดาห์ละ 3-4 วัน สถานที่ที่ฟังคือ ที่บ้าน ช่วงรายการที่ชอบมากที่สุด คือ ข่าวสารความเคลื่อนไหวรัฐสภา

2. ความเข้าใจของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา

ในภาพรวมพบว่าผู้ฟังมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของรายการโดยตอบคำถามความรู้จากรายการรัฐสภาของเราทั้ง 6 ด้านถูกต้อง คิดเป็นค่าเฉลี่ย ร้อยละ 79.73 โดยจำแนกคะแนนค่าเฉลี่ยการตอบถูกจากสูงสุดได้ดังนี้ ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองอาเซียน ค่าเฉลี่ยร้อยละ 88.1 รองลงมาคือ การปฏิรูปประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 81.1 การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80.9 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ค่าเฉลี่ยร้อยละ 79.7 การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.7 และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ค่าเฉลี่ยร้อยละ 72.9 ตามลำดับ

โดยความรู้ในแต่ละด้านสามารถสรุปข้อความรู้ที่ผู้ฟังรายการตอบถูกมากที่สุดเรียงตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นพลเมืองอาเซียน ผู้ฟังรายการตอบถูกเป็นอันดับที่ 1 คือ 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน จำนวน 1,111 คน คิดเป็นร้อยละ 94.6 และคำถามที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นเสาหลักของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยตอบถูกจำนวน 839 คน คิดเป็นร้อยละ 71.5

2) ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ผู้ฟังรายการตอบถูกเป็นอันดับที่ 1 คือ การที่ประชาชนในส่วนภูมิภาคสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะพื้นฐานที่จำเป็นอย่างเสมอภาค จะช่วยลดปัญหาการย้ายถิ่นฐานและทำให้ท้องถิ่นเข้มแข็งได้ จำนวน 1,076 คิดเป็นร้อยละ 91.7 และคำถามที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ นโยบายประชานิยมของพรรคการเมืองไม่มีส่วนก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมแต่อย่างใด โดยตอบถูกจำนวน 567 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3

3) ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ผู้ฟังรายการตอบถูกเป็นอันดับที่ 1 คือ การอยู่ร่วมกันได้บนความคิดเห็นที่แตกต่างคือ พื้นฐานของความปรองดอง จำนวน 1,084 คน คิดเป็นร้อยละ 92.3 และคำถามที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ การหนุนสังคม

ที่เป็นธรรมไม่ช่วยเสริมสร้างความปรองดอง โดยตอบถูกจำนวน 631 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7

4) ความรู้เกี่ยวกับสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ผู้ฟังรายการตอบถูกเป็นอันดับที่ 1 คือ เป้าหมายของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิรูปประเทศไทย เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง จำนวน 1,112 คน คิดเป็นร้อยละ 94.7 และคำถามที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ การแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาเป็นกิจกรรมของกระทรวงศึกษาธิการ โดยตอบถูกจำนวน 477 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6

5) ความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ผู้ฟังรายการตอบถูกเป็นอันดับที่ 1 คือ หลักการของประชาธิปไตย คือ ความเสมอภาคและความมีอิสรภาพ จำนวน 1,065 คน คิดเป็นร้อยละ 90.7 และคำถามที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ รัฐสภามีหน้าที่บริหารประเทศ โดยตอบถูกจำนวน 454 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7

6) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ผู้ฟังรายการตอบถูกเป็นอันดับที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐ จำนวน 1,140 คน คิดเป็นร้อยละ 97.1 และคำถามที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ การที่ประชาชนร่วมชุมนุมทางการเมืองเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง โดยตอบถูก 416 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4

3. ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา

ผู้ฟังมีความพึงพอใจในรายการรัฐสภาของเราในภาพรวมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.15 โดยสามารถจำแนกความพึงพอใจจากลำดับสูงสุดได้ดังนี้ ผู้ฟังมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านความชัดเจนของเสียง โดยมีคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.28 รองลงมาคือ ด้านเนื้อหารายการ ค่าเฉลี่ย 4.26 ด้านผู้ดำเนินรายการ ค่าเฉลี่ย 4.21 ด้านเวลาในการออกอากาศและความยาวรายการ ค่าเฉลี่ย 4.17 ด้านรูปแบบรายการ ค่าเฉลี่ย 4.12 และด้านการมีส่วนร่วมในรายการ ค่าเฉลี่ย 3.89 ตามลำดับสามารถจำแนกรายละเอียดตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

- ด้านความชัดเจนของเสียง พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจมากที่สุดเกี่ยวกับสัญญาณเสียงที่ออกอากาศมีความชัดเจน โดยมีคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.30 รองลงมาคือ ระดับเสียงขณะออกอากาศมีความสม่ำเสมอและชัดเจน ค่าเฉลี่ย 4.26

- ด้านเนื้อหารายการ พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจเนื้อหาที่มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.35 รองลงมาคือ เนื้อหารายการมีประโยชน์สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ค่าเฉลี่ย 4.24 และเนื้อหารายการเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟัง ค่าเฉลี่ย 4.19 ตามลำดับ

- ด้านผู้ดำเนินรายการ พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจมากที่สุดเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยได้ชัดเจน และเข้าใจง่าย โดยมีคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.28 รองลงมาคือ ดำเนินรายการได้น่าฟัง ค่าเฉลี่ย 4.26 ผู้ดำเนินรายการมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่นำเสนอ ค่าเฉลี่ย 4.21 และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ ค่าเฉลี่ย 4.08 ตามลำดับ

- ด้านเวลาในการออกอากาศและความยาวรายการ พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจมากที่สุดเกี่ยวกับช่วงเวลาในการออกอากาศมีความเหมาะสม โดยมีคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.18 รองลงมาคือ ความยาวของรายการมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.16

- ด้านรูปแบบรายการ พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจมากที่สุดเกี่ยวกับวิธีการนำเสนอ รายการ มีความหลากหลาย (สัมภาษณ์ พุดคุย บทความ ถาม-ตอบปัญหา เพลง สปอต) โดยมีคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.20 รองลงมาคือ เพลงในรายการมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.03

- ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟัง พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจมากที่สุดเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในรายการ โดยมีคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.91 รองลงมาคือ การถามตอบปัญหาในรายการ ค่าเฉลี่ย 3.87

1. ข้อเสนอแนะรายการรัฐสภาของเรา

1) ด้านเนื้อหารายการ ข้อเสนอแนะด้านเนื้อหารายการที่ผู้ฟังเสนอมา 3 ลำดับแรกคือ ควรมีแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย มีเนื้อหาจากท้องถิ่น และเป็นข่าวที่ทันสมัยและอยู่ในกระแส

ควรมีเนื้อหาสำหรับเด็ก-เยาวชนให้เข้าใจง่ายและเข้าถึงได้ง่ายสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และควรเพิ่มความบันเทิง ใหัรายการมีความสนุกสนานมากกว่านี้

2) ด้านรูปแบบรายการ ข้อเสนอแนะด้านรูปแบบรายการที่ผู้ฟังเสนอมา 3 ลำดับแรก คือ ควรเพิ่มเพลงหรือจัดรายการรูปแบบข่าวสลับเพลง ควรเพิ่มรูปแบบรายการให้หลากหลาย ให้มีความบันเทิงสมคูลกับเนื้อหา และควรเพิ่มรูปแบบให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเข้ามาในรายการ

3) ด้านผู้ดำเนินรายการ ข้อเสนอแนะด้านผู้ดำเนินรายการที่ผู้ฟังเสนอมา 3 ลำดับแรกคือ ควรเพิ่มผู้ดำเนินรายการเพื่อให้รายการมีความหลากหลาย ผู้ดำเนินรายการควรมีทักษะในการนำเสนอ และรู้เรื่องราวที่น่าสนใจสามารถอธิบายขยายความเพิ่มเติมได้ และควรมีลูกเล่นในการดำเนินรายการเพิ่มมากขึ้น เพื่อความสนุกสนานของผู้ฟัง รวมทั้งควรพูดอย่างเป็นทางการให้น้อยลง

4) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการ ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการที่ผู้ฟังเสนอมา 3 ข้อคือ ควรเพิ่มช่วงเวลาให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม และเพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วม ได้แก่ เฟซบุ๊ก ไลน์ ออนไลน์ การเป็นแขกรับเชิญ การมีส่วนร่วมทั้งหน้าไมค์และหลังไมค์ ควรจัดรูปแบบวิทยุสัญจรไปตามโรงเรียน สถาบันการศึกษา หมู่บ้าน ชุมชน และลงพื้นที่บ่อยๆ ควรหาวิธีการกระตุ้นให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมมากขึ้น และควรมีของรางวัลแจกในการมีส่วนร่วม หากมีของรางวัลแจกแล้ว ให้มีการแจกให้มากขึ้น บ่อยครั้งขึ้น

5) ข้อเสนอแนะด้านอื่นๆ ที่ผู้ฟังเสนอมา มี 4 ข้อ คือ รายการที่มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ ควรดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง รายการควรออกอากาศในตอนเช้า / 09.00-12.00 น. เนื่องจาก ช่วง 17.00-18.00 น. เป็นช่วงเวลาการเดินทางไม่มีเวลาฟัง ควรเพิ่มความยาวรายการเป็น 2 ชั่วโมง เนื่องจากเนื้อหาสาระมีมาก และควรเพิ่มงบประมาณ เพื่อใช้พัฒนารายการให้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายมากขึ้น

อภิปรายผล

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ฟังรายการรัฐสภาของเราจำนวนเกินครึ่งเล็กน้อย เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.0 อายุระหว่าง 18-25 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.6 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ ผู้ฟังส่วนใหญ่ยังไม่มียาได้ และฟังรายการจากสำนักประชาสัมพันธ์ เขต 1 ขอนแก่นมากที่สุด ช่วงเวลาที่ฟังรายการ คือ ช่วงเวลา 17.00 – 18.00 น. โดยฟังสัปดาห์ละ 3-4 วัน สถานที่ที่ฟังคือ ที่บ้าน ช่วงรายการที่ชอบมากที่สุด คือ ข่าวสารความเคลื่อนไหวรัฐสภา สอดคล้องกับ สวัสดิ์ มีแต้ม และคณะ (2557) ศึกษาเรื่อง รูปแบบและความพึงพอใจรายการวิทยุรัฐสภาของเรา ประจำปี 2557 พบว่า 1) ผู้ฟังรายการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58 อายุเฉลี่ย 26 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36 มีอาชีพเป็นนักเรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58 ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 50 นั้นแสดงว่า ผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา เป็นกลุ่มคนที่อยู่ในเขตเมือง มีการศึกษา อาจจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มหลัก คือ เยาวชน และกลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ จำเป็นต้องมีกรวางแผนกลยุทธ์การจัดรายการให้ตรงกับกลุ่มผู้ฟังรายการ

2. ความเข้าใจของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา

ความเข้าใจของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา หมายถึง ความรู้ที่ผู้ฟังรายการได้รับเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย การปฏิรูปประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การเป็นพลเมืองอาเซียน และสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา อีกทั้ง 6 ประเด็นนี้เป็นนโยบายของรายการรัฐสภาของเรา

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ฟังตอบข้อความรู้ได้ถูกต้องมากที่สุดเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองอาเซียน รองลงมาคือ การปฏิรูปประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การเสริมสร้าง

ความปรองดองสมานฉันท์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามลำดับ และตอบถุณ้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน สอดคล้องกับ พีระ จิโรธกณ (2542) กล่าวว่า ทฤษฎีการจลาจลหรือการกำหนดหัวข้อเรื่องพิจารณาโดยสื่อมวลชน หมายถึง การเสนอหรือไม่เสนอข่าวสารเรื่องใดเรื่องหนึ่งของสื่อมวลชน มีผลให้สาธารณชนมีความคิดเห็นคล้อยตามว่าเรื่องนั้นเป็นหัวข้อหรือประเด็นที่มีความสำคัญหรือไม่มีความสำคัญที่จะนำมาพิจารณา และสอดคล้องกับ Miglena S. Todorova (2015) ศึกษาเรื่อง *Dusty and Mighty: Using Radio in the Critical Media Literacy Classroom* ซึ่งงานวิจัยนี้ศึกษาบทบาทของรายการวิทยุการศึกษา

ในเชิงการสร้างพลังอำนาจในตนเองแก่ผู้เรียนเพื่อจัดการด้วยตนเองได้ (empower) และแพร่ขยายความเป็นประชาธิปไตย พบว่า

1) นักศึกษาผู้ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและนำมาใช้ในห้องเรียนก่อให้เกิดบรรยากาศระหว่างฟังรายการออกมาในทางบวกและรู้สึกเชิงการเมืองการปกครองที่อบอุ่น (politicized intimacy)

2) รายการวิทยุสามารถละลายความเชื่อในอุดมการณ์ของการสร้างความเป็นเจ้าโลกที่มีบทบาทข่มเหงประเทศอื่น (disrupts hegemonic discourses)

3) เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้การสอนได้อย่างดี นอกจากนี้ยังเน้นให้เห็นช่องทางที่จะเชื่อมโยง “ห้องเรียน” ไปสู่โลกภายนอก (global world) ได้ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sanoussi Bamani et. Al. (2013) ศึกษาเรื่อง *Enhancing Community Knowledge and Health Behaviors to Eliminate Blinding Trachoma in Mali Using Radio Messaging as a Strategy* เป็นการศึกษาผลการให้ความรู้ผ่านรายการวิทยุในประเทศมาลี (Mali) พบว่าความสามารถในการเข้าถึงและรับฟังวิทยุอยู่ในระดับสูงร้อยละ 60 ของผู้ตอบการสำรวจได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรค Trachoma (ตาแดง/โรคต้อดวงตา) จากวิทยุกระจายเสียง และส่วนใหญ่ของผู้ตอบรู้เกี่ยวกับโรคนี้ รู้สาเหตุของโรค รู้ผลกระทบต่อสุขภาพและรู้มาตรการป้องกันโรคนี้ และผลการวิจัยยังพบว่า ผู้ตอบเชิงบวกเกี่ยวกับความรู้และ

คำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงในจำนวนร้อยละที่สูงมาก (ร้อยละ 60) รายงานว่าได้รับความรู้ดังกล่าวจากการฟังวิทยุ รายการวิทยุกระจายเสียงจึงเป็นสื่อที่เหมาะสมในการให้ความรู้ข่าวสารแก่ประชาชน ที่สำคัญคือ ประชาชนเข้าถึงสื่อวิทยุกระจายเสียงในระดับสูง การให้ความรู้ทางด้านการเมืองทางวิทยุกระจายเสียง จึงเหมาะสมกับการพัฒนาความรู้ด้านการเมืองของประชาชนทั่วประเทศ

อาจกล่าวได้ว่าการจลาจลเรื่องที่อยู่อาศัย โดยมีการกำหนดนโยบายให้เสนอประเด็นความรู้ 6 ด้านในรายการ มีผลให้ผู้ฟังเห็นว่าประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญ เป็นสิ่งที่ควรรู้ จึงได้เห็นว่า การเป็นพลเมืองอาเซียน ผู้ฟังตอบถุณมากที่สุด เนื่องจากเป็นนโยบายระดับประเทศที่รัฐบาลกำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สื่อทุกสื่อได้นำเสนอความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ประชาชนสามารถรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับอาเซียนได้หลายช่องทาง ในส่วนที่ผู้ฟังตอบถุณน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หากสังเกตจากสื่อต่างๆ จะพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้รับการนำเสนอในลักษณะของการใช้สิทธิในการเลือกตั้งในสัดส่วนที่มาก แต่เนื้อหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นหัวใจของประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายระดับ ยังต้องขยายเนื้อหาให้เป็นรูปธรรม ให้ผู้ฟังเข้าใจมากขึ้น การใช้วิทยุกระจายเสียงในการสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนับว่ามาได้ถูกทาง ดังผลการวิจัยของ Miglena S. Todorova (2015) ที่พบว่า รายการวิทยุกระจายเสียงช่วยสร้างบรรยากาศในการฟังในทางบวก สร้างความเป็นประชาธิปไตย และก่อให้เกิดการเรียนรู้การสอนได้อย่างดีและเชื่อมโยงห้องเรียนไปสู่โลกภายนอก รายการรัฐสภาของเราเป็นรายการที่มีกลยุทธ์การจัดรายการในด้านการออกอากาศอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานานนับ 10 ปี ผลของการฟังรายการ ผู้ฟังจะมีความรู้ ความสนใจและความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย และพัฒนาการเมืองไปตามหลักการที่ถูกต้อง

3. ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเรา

ในภาพรวมผู้ฟังมีความพึงพอใจในรายการวิทยุรัฐสภาของเราในระดับมาก หากจำแนกประเด็นความพึงพอใจพบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดด้านความชัดเจน

ของเสียง โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านเนื้อหารายการที่มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีประโยชน์ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟัง ด้านผู้ดำเนินรายการ ผู้ฟังมีความพึงพอใจในระดับมากในการดำเนินรายการ ให้น่าฟัง มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่น่าสนใจ และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ด้านเวลาในการออกอากาศและความยาว รายการ ด้านรูปแบบรายการ และมีความพึงพอใจ ในลำดับสุดท้าย คือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟัง ในการแสดงความคิดเห็น และการถามตอบปัญหา ในรายการ สอดคล้องกับ สุทธิจิต ชัดติยะ และสุภรศมิต์ จิตกุลเจริญ (2552) ศึกษาเรื่อง การประเมินผลคุณภาพ รายการวิทยุกระจายเสียง “รัฐสภาของเรา” พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจในคุณภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ วิทยาลักษณ์พาณิชย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย-บูรพา (2555) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการรับฟัง และการพัฒนารายการ “วิทยุรัฐสภาของเรา” พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้ฟังรับฟังรายการรัฐสภาของเรามากที่สุด คือ ต้องการเป็นคนทันเหตุการณ์ ต้องการความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับรัฐสภา และมีความเข้าใจเรื่องการเมืองมากขึ้น ตามลำดับ และผู้ฟังได้รับประโยชน์จากรายการ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิหน้าที่และเสรีภาพ ของประชาชนตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มากที่สุด สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งแสดงว่า เนื้อหารายการมีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีประโยชน์ และสอดคล้องกับ สุมน อยู่สิน และจารุลินทร์ มุสิกะพงษ์ (2556) ที่อธิบายถึงกลยุทธ์ในการจัดรายการประเภทความรู้ มีวิธีการ คือ

- 1) กำหนดรูปแบบรายการให้เหมาะสมกับผู้ฟัง
- 2) ผู้ดำเนินรายการต้องเป็นที่น่าสนใจและยอมรับ
- 3) จัดให้มีกิจกรรมควบคู่ไปกับการฟังรายการ
- 4) ตั้งชื่อเรื่องให้น่าสนใจ
- 5) แทรกเนื้อหาความรู้ในการบันเทิง
- 6) นำเหตุการณ์และสถานที่จริงมาใช้เป็น ข้อมูลในรายการ
- 7) พยายามใช้เสียงของวิทยากรให้มากที่สุด
- 8) การใช้สื่ออื่นที่เหมาะสมควบคู่กันไป

เนื่องจากวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่มีเฉพาะเสียง และเป็นการสื่อสารทางเดียว จึงนับเป็นข้อจำกัดของวิทยุ ที่ต้องหาสื่ออื่นมาเสริม จึงอาจกล่าวได้ว่า ความพึงพอใจ ของผู้ฟังเกี่ยวกับผู้ดำเนินรายการจะอยู่ในลำดับต้นๆ เพราะผู้ดำเนินรายการเป็นหัวใจของรายการประเภท ความรู้ ต้องเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับ มีวิธีการดำเนินรายการที่มีลำดับขั้นตอนต่อเนื่อง มีลีลา และจังหวะในการพูดที่ไม่เร็วจนเกินไป น่าสนใจแสดง ความเชื่อมั่นจะสร้างความน่าเชื่อถือ การยอมรับนับถือ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของรายการเพื่อให้ความรู้ และสามารถ ดึงดูดผู้ฟังให้สนใจรายการได้ รายการรัฐสภาของเรา คงต้องเพิ่มกลยุทธ์ในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ฟัง เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีรากฐานมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

4. ข้อเสนอแนะรายการรัฐสภาของเรา

ผู้ฟังรายการวิทยุรายการรัฐสภาของเราให้ข้อเสนอแนะ ด้านเนื้อหารายการให้มีแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย มีเนื้อหาจากท้องถิ่น และเป็นข่าวที่ทันสมัย ควรมีเนื้อหา ที่เข้าใจง่ายสำหรับเด็กและเยาวชน และเพิ่มความบันเทิง ในรายการ โดยรูปแบบรายการผู้ฟังเสนอให้เพิ่มเพลง หรือข่าวสลับเพลง เพิ่มรูปแบบรายการให้หลากหลาย โดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็นของผู้ฟัง ด้านผู้ดำเนิน รายการ ควรเพิ่มผู้ดำเนินรายการ และผู้ดำเนินรายการ ควรมีทักษะในการนำเสนอ มีความรู้ลึกเกี่ยวกับเนื้อหา มีลีลาในการดำเนินรายการให้สนุกสนาน นอกจากนี้แล้ว ผู้ฟังต้องการให้เพิ่มเวลาให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ และควรเพิ่มช่องทางที่มีส่วนร่วมในรายการช่องทางอื่น ทั้งเฟซบุ๊ก ไลน์ ออนไลน์ การร่วมดำเนินรายการ และควรมีของรางวัลแจกผู้ฟังได้มีข้อเสนอแนะด้านเวลา การออกอากาศ ควรเปลี่ยนเป็น 9.00 - 12.00 น. เพิ่มความยาว รายการเป็น 2 ชั่วโมง และที่สำคัญคือ ผู้ฟังรายการชื่นชม ว่ารายการมีประโยชน์ในการให้ความรู้แก่ผู้ฟังทั้งเด็ก และเยาวชน เห็นสมควรจัดรายการนี้ต่อไป ข้อเสนอแนะ ของผู้ฟังรายการรัฐสภาของเราสอดคล้องกับ สุมน อยู่สิน และจารุลินทร์ มุสิกะพงษ์ (2556) อธิบายถึง กลยุทธ์ในการจัดรายการประเภทความรู้ โดยมีกลยุทธ์

ที่สำคัญคือ กำหนดรูปแบบรายการให้เหมาะสมกับผู้ฟัง ซึ่งกลุ่มผู้ฟังที่มีวัยต่างกันย่อมมีความชอบต่างกัน อาทิ เพลงที่ฟังย่อมต่างสมัยกัน การนำเสนอเหตุการณ์และสถานที่จริงมาใช้เป็นข้อมูลในรายการ คือ การนำเสนอหาจากท้องถิ่น และจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายมานำเสนอในรายการเพื่อสร้างความน่าสนใจ การใช้กลยุทธ์การดำเนินรายการให้น่าเชื่อถือ และการแทรกเนื้อหา ลงไปในบันเทิง คือ รายการประเภทความรู้ ไม่จำเป็นต้องใส่สาระ สื่อวิทยุกระจายเสียงมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความบันเทิงด้วย หากนำเสนอและบันเทิง มาผสมผสานกันในส่วนที่เหมาะสมจะเป็นเสน่ห์ของรายการ ดังดูผู้ฟังได้เป็นอย่างดี และกลยุทธ์การมีกิจกรรมควบคู่ไปกับรายการ นั่นคือ การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ ทั้งการแสดงความคิดเห็นในรายการ การสัมภาษณ์ทั้งในห้องส่งกระจายเสียง หรือสัมภาษณ์นอกสถานที่ รวมถึงการตอบปัญหาชิงรางวัล การให้ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมทางช่องทางอื่นๆ ตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีก็เป็นสิ่งที่ควรได้รับการพิจารณา เพื่อให้ผู้ฟังมีความรู้สึกเป็นเจ้าของรายการ ช่วยสร้างความภักดีต่อรายการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกลุ่มผู้ฟัง เป้าหมายของรายการวิทยุสภาของเราให้ชัดเจน ว่าต้องการให้กลุ่มเป้าหมายหลักคือกลุ่มใด กลุ่มเป้าหมายรองคือกลุ่มใด ในเวลา 1 ชั่วโมง รายการไม่สามารถจะนำเสนอให้สอดคล้องกับผู้ฟังทุกกลุ่มที่มีความแตกต่างทั้งด้านอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้

2) จากผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งสนใจฟังรายการวิทยุสภาของเรา และสามารถนำไปใช้ในการเรียนได้ อีกทั้งในรายการมีช่วงค้นคว้าผลิใบให้กับเด็กและเยาวชน รายการวิทยุสภาของเรา 1 ชั่วโมง ควรจัดแยกเป็น 2 รายการ เป็นรายการที่มีกลุ่มเป้าหมายสำหรับเด็กและเยาวชน 1 รายการ รายการสำหรับประชาชน 1 รายการ เพื่อให้มีการวางกลยุทธ์การจัดรายการ

ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชนควรมีการตั้งชื่อรายการให้น่าสนใจ และการวางแผนกลยุทธ์จะส่งผลให้รายการเกิดประสิทธิผล

3) การกำหนดนโยบายด้านประเด็นเนื้อหา ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย การปฏิรูปประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การเป็นพลเมืองอาเซียน และสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา จากผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการเป็นพลเมืองอาเซียน การปฏิรูปประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ผู้ฟังรายการมีความรู้เกี่ยวกับ 3 ประเด็นนี้ ในลำดับที่ 1-3 เนื่องจากทั้ง 3 ประเด็นเป็นนโยบายระดับประเทศจึงมีการใช้สื่อแบบผสมผสานในการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ประเด็นเหล่านี้ทำให้ประชาชนรับรู้อย่างกว้างขวาง สม่าเสมอ แต่ผู้ฟังมีความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในลำดับสุดท้าย ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง ถือเป็นหัวใจของประชาธิปไตย จึงเห็นสมควรให้มีการทบทวนจัดลำดับของประเด็นในการนำเสนอเนื้อหาในรายการวิทยุสภาของเรา โดยให้ความสำคัญกับประเด็นที่ควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนที่สื่ออื่นไม่นำเสนอ และผลการสำรวจวิจัยมารองรับในการกำหนดประเด็นการนำเสนอทุกปี พร้อมทั้งการกำหนดสัดส่วนเนื้อหาของประเด็น และตั้งเป้าหมายในการให้ความรู้กับประชาชนในประเด็นต่างๆ ด้วย

4) ควรมีการกำหนดกลยุทธ์การจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงในด้านการเน้นองค์ความรู้ ซึ่งการวางกลยุทธ์ดังกล่าวจะต้องมาจากผลการวิเคราะห์ SWOT ของการผลิตรายการและการวางกลยุทธ์ด้านองค์ความรู้นี้จะต้องเสริมสร้างและเพิ่มพูนความรู้ด้านการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้กับผู้เกี่ยวข้องในการผลิตรายการวิทยุสภาของเราด้วย

5) ควรมีการประชาสัมพันธ์รายการวิทยุกระจายเสียงวิทยุสภาของเราให้ประชาชนรู้จักและต้องการติดตามฟังรายการให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยรายการรัฐสภาของเราในการเสริมสร้างความตระหนักทางการเมือง ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจของผู้ฟัง ด้วยเหตุผลที่ว่าได้มีการประเมินผลรายการในด้านการเปิดรับ ประโยชน์ ความพึงพอใจ มาเป็นระยะเวลาพอสมควร การวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างความตระหนักทางการเมืองของรายการวิทยุรัฐสภาของเรา จะช่วยให้ผู้รับผิดชอบได้เห็นจุดแข็งจุดอ่อนของสารที่นำเสนอให้ผู้ฟัง และนำมาวางกลยุทธ์สารเป็นการพัฒนารายการให้ตรงตามนโยบายและงบประมาณต่อไป

2) ควรมีการวิจัยรายการรัฐสภาของเรากับประชาชนที่มีรายได้และการศึกษาน้อย เนื่องจากผลการวิจัยที่ผ่านมา พบว่า ผู้ฟังรายการรัฐสภาของเราส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ และเยาวชนที่อยู่ในเขตเมือง

3) ควรมีการวิจัยรายการรัฐสภาของเราแยกตามสำนักประชาสัมพันธ์เขต เนื่องจากสถานีวิทยุกระจายเสียงในสังกัดสำนักประชาสัมพันธ์เขตมีจำนวนไม่เท่ากัน ลักษณะทางประชากร สภาพภูมิศาสตร์ ภาษา ความสนใจต่างๆของผู้ฟังมีความแตกต่างกัน การวิจัยเป็นรายเขตพื้นที่จะทำให้ได้ผลการวิจัยที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงและนำมาพัฒนาเนื้อหารายการให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ต่อไป

4) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการผลิตรายการรัฐสภาของเราของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยทั้ง 50 สถานี เพื่อนำผลการวิจัยมาวางกลยุทธ์ด้านเนื้อหา รูปแบบรายการ การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง ให้เหมาะสมกับทรัพยากรและสภาพแวดล้อมของสถานี

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- พีระ จิรโสภณ (2542) “ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร (เล่มที่ 2 หน่วยที่ 11) นนทบุรี สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สวัสดี มีเต็ม (2557) **รูปแบบและความพึงพอใจรายการวิทยุรัฐสภาของเรา ประจำปี 2557** รายงานการประเมินโครงการ ผลิตรายการวิทยุท้องถิ่น รายการรัฐสภาของเรา กรมประชาสัมพันธ์
- เสรี วงษ์มณฑา (2542) “การประยุกต์ทฤษฎีในการสื่อสาร” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร (เล่มที่ 2 หน่วยที่ 12) นนทบุรี สาขาวิชานิติศาสตร์ สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุนน อยู่สิน และจารุลินทร์ มุสิกะพงค์ (2556) “การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงประเภทความรู้” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเบื้องต้น ฉบับปรับปรุง (เล่มที่ 1 หน่วยที่ 6) นนทบุรี สาขาวิชานิติศาสตร์ สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา <http://www.thailaandchonburi.com> ค้นคืนวันที่ 30 กรกฎาคม 2558
- สุทธิ ชัดติยะ และศุภรศม์ จิตกุลเจริญ (2552) การประเมินผลคุณภาพรายการวิทยุกระจายเสียง “รัฐสภาของเรา” การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ครั้งที่ 6 จาก <http://researchconference.kps.ku.ac.th> ค้นคืนวันที่ 25 กรกฎาคม 2558

ภาษาอังกฤษ

- Bamani, Sanoussi; Toubali, Emily; Diarra, Sadio; Goita, Seydou; Berte, Zana; Coulibaly, Famolo; Sangare, Hama; Tuinsma, Marjon; Zhang, Yaobi; Dembele, Benoit; Melvin, Palesa; MacArthur. **Enhancing Community Knowledge and Health Behaviors to Eliminate Blinding Trachoma in Mali Using Radio Messaging as a Strategy**. Health Education Research, v28 n2 p360-370 Apr 2013. <http://eric.ed.gov/?id=E-J999535> ค้นคืนวันที่ 1 สิงหาคม 2558 (abstract)
- Todorova, Miglena S. “Dusty and Mighty: Using Radio in the Critical Media Literacy Classroom” **Journal of Media Literacy Education**, v6 n3 p46-56. 2015. <http://eric.ed.gov/?id=E-J999535> ค้นคืน วันที่ 1 สิงหาคม 2558 (abstract)
- V.U. Oboh and R.M. Sani <http://www.krepublishers.com/02-journals/jss/jss-19-0-000-09web/jss-19-3-000-09-A> ค้นคืนวันที่ 22 กรกฎาคม 2558 (abstract)